

พระราชบัญญัติ
ราชบัณฑิตยสถาน
พุทธศักราช ๒๔๘๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร
ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐
และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)

ชาติติย์ทิพชาภา

พล อ. พิษเยนทวีโยธิน

ปรีดี พนมยงค์

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑ เมษายน ๒๔๘๕

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎร ลงมติว่า สมควรปรับปรุง
กฎหมายว่าด้วยราชบัณฑิตยสถาน

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๔๘๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตย
สถาน พุทธศักราช ๒๔๗๖

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

ฐานะและหน้าที่

มาตรา ๕ ให้ราชบัณฑิตยสถาน เป็นทบวงการเมือง
อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

๑ เมษายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๒๒

มาตรา ๖ ให้ราชบัณฑิตยสถาน มีหน้าที่

(๑) ค้นคว้าและบำรุงสรรพวิชาให้เป็นคุณประโยชน์แก่ชาติและประชาชน

(๒) ติดต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์การปราชญ์อื่น ๆ

(๓) ให้ความเห็น คำปรึกษา และปฏิบัติการเกี่ยวกับวิชาตามความประสงค์ของรัฐบาล

มาตรา ๗ ให้แบ่งงานของราชบัณฑิตยสถาน เป็น ๓ สำนัก คือ

(๑) สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

(๒) สำนักวิทยาศาสตร์

(๓) สำนักศิลปกรรม

มาตรา ๘ ให้แบ่งวิชาของสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง เป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) ปรัชญา

(๒) สังคมศาสตร์

(๓) ประวัติศาสตร์

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑ เมษายน ๒๔๙๕

มาตรา ๙ ให้แบ่งวิชาของสำนักวิทยาศาสตร์เป็น ๓ ประเภท คือ

- (๑) วิทยาศาสตร์ กายภาพ
- (๒) วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ
- (๓) วิทยาศาสตร์ ประยุกต์

มาตรา ๑๐ ให้แบ่งวิชาของสำนักศิลปกรรมเป็น ๓ ประเภท คือ

- (๑) วรรณศิลป์
- (๒) สถาปัตยกรรมศิลป์
- (๓) วิจิตรศิลป์

มาตรา ๑๑ การแบ่งวิชาแต่ละประเภทออกเป็นสาขา ให้เป็นไปตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

หมวด ๒

สมาชิก

มาตรา ๑๒ ราชบัณฑิตยสถานมีสมาชิก ๓ ประเภท คือ

- (๑) ภาคีสมาชิก
- (๒) ราชบัณฑิต
- (๓) ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์

๑ เมษายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๒๒

มาตรา ๑๓ ภาควิชาซึ่งได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาใดสาขาหนึ่งแห่งวิชาซึ่งสมัครเข้าทำการร่วมกับราชบัณฑิตยสถาน โดยได้ยื่นความจำนงตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน และเมื่อราชบัณฑิตยสถานได้รับสมัครแล้ว

คุณวุฒิตั้งกล่าวในวรรคก่อน ได้แก่การแสดงความสามารถดังต่อไปนี้

(๑) ได้คิดขึ้นใหม่หรือคิดแก้ไขให้ดีขึ้นซึ่งแบบวิธีหรือหลักอันใดซึ่งราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าเป็นประโยชน์ถึงขนาด

(๒) ได้แต่งหนังสือซึ่งราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าถึงขนาด และหนังสือนั้นได้พิมพ์โฆษณาแล้ว ถ้าเป็นหนังสือซึ่งแปลจากภาษาอื่น ต้นฉบับต้องเป็นที่ยกย่องกันว่าเป็นหนังสือชั้นเยี่ยม และคำแปลนั้นเป็นคำแปลที่ถูกต้อง

(๓) ได้แสดงฝีมือจนมีชื่อเสียงเกียรติคุณในศิลปะ และ

(๔) ได้เคยสอนวิชาเฉพาะในฐานะอาจารย์แห่งสำนักอุดมศึกษา ซึ่งรัฐบาลได้รับรองแล้ว

มาตรา ๑๔ ผู้สมัครเป็นภาควิชาซึ่งได้แก่ จะสมัครได้แต่ในสำนักเดียวและเฉพาะวิชาเดียว

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑ เมษายน ๒๔๘๕

มาตรา ๑๕ จำนวนภาคีสมาชิกซึ่งจะมีได้ในแต่ละสำนัก ให้กำหนดไว้ในระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๑๖ ราชบัณฑิตได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชาใดสาขาหนึ่ง ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ เลือกและนำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทรงแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิต

มาตรา ๑๗ เมื่อมีตำแหน่งราชบัณฑิตว่างลงในสาขาใดสาขาหนึ่งแห่งวิชา ให้ที่ประชุมราชบัณฑิตเลือกภาคีสมาชิกในสาขาแห่งวิชานั้น และเสนอนามไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิตในตำแหน่งที่ว่างนั้น

มาตรา ๑๘ ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ได้แก่ผู้ทรงเกียรติคุณในวิชาประเภทใดประเภทหนึ่ง ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรง แต่งตั้ง เป็นพิเศษตามคำแนะนำของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๑๙ สมาชิกราชบัณฑิตยสถาน จะพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุ

(๑) ดาย

๑ เมษายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๒๒

(๒) ลาออก

(๓) ไร้ความสามารถ หรือ

(๔) ที่ประชุมราชบัณฑิตวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง โดยที่คะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนราชบัณฑิตที่มาประชุม

การพ้นจากตำแหน่งของราชบัณฑิตตามอนุมาตรา ๒ และอนุมาตรา ๔ ให้นำความกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ

หมวด ๓

กิจการ

มาตรา ๒๐ เมื่อทรงแต่งตั้งราชบัณฑิตแล้ว

(๑) ให้ราชบัณฑิตแต่ละสำนักประชุมกัน เลือกตั้งราชบัณฑิตในสำนักของตนเป็นประธานและเลขานุการสำหรับสำนัก

(๒) ให้ราชบัณฑิตทุกสำนักรวมประชุมกันเลือกตั้งราชบัณฑิตเป็นนายก อุปนายก และเลขานุการราชบัณฑิตยสถาน เพื่อปฏิบัติงานทั่วไปตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑ เมษายน ๒๔๗๕

มาตรา ๒๑ นายก อุนายก เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน กับทั้งประธานและเลขาธิการสำนักซึ่งได้เลือกตั้งขึ้นตามความในมาตรา ๒๐ นั้น ให้ดำรงตำแหน่งสองปี เมื่อครบกำหนดแล้วให้มีการเลือกตั้งใหม่ และจะเลือกตั้งผู้รับตำแหน่งมาแล้วอีกก็ได้

มาตรา ๒๒ ให้มีการประชุมของสำนักตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน เพื่อปรึกษาการงานของสำนักและแถลงเรื่องที่ค้นคว้าได้ ทั้งเพื่อวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับความรู้บรรดาที่ภาคีสมาชิกและราชบัณฑิตส่งมายังสำนักตามความในมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๓ ให้มีการประชุมราชบัณฑิตทุกสำนักร่วมกันอย่างน้อยปีละสองครั้ง เพื่อปรึกษาการงานของราชบัณฑิตยสถาน และพิจารณาเรื่องที่สำนักต่าง ๆ นำเสนอรวมตลอดทั้งวางระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๒๔ ในการประชุมและการปรึกษาของราชบัณฑิตยสถาน ให้นำข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรมาใช้โดยอนุโลม

๑ เมษายน ๒๔๘๕ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๒๒

มาตรา ๒๕ ในการประชุมของสำนักตามมาตรา ๒๒ ภาควิชาสำนักนั้น ๆ มีสิทธิเข้าร่วมประชุมและแสดงความเห็น ได้ตามหรืออภิปราย แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๒๖ ในการประชุมราชบัณฑิตตามมาตรา ๒๓ ภาควิชาทุกสำนักมีสิทธิเข้าฟังการประชุม แต่ไม่มีสิทธิแสดงความเห็น ได้ตามหรืออภิปรายอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๒๗ บุคคลภายนอกจะเข้าฟังการประชุมและการปรึกษาของราชบัณฑิตยสถานได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตและได้ปฏิบัติตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๒๘ ภาควิชาและราชบัณฑิตมีหน้าที่เสนอเรื่องเกี่ยวกับวิชาที่ตนค้นคว้าได้ต่อสำนักของตนตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๒๙ ข้อความที่พิจารณากันในที่ประชุม ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิชาให้ราชบัณฑิตยสถานนำออกโฆษณาเท่าที่จะทำได้

ตอนที่ ๒๒ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑ เมษายน ๒๔๘๕

หมวด ๔

เอกสิทธิ์ของสมาชิก

มาตรา ๓๐ ให้สมาชิกมีเอกสิทธิ์ระดับเครื่องหมายตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๓๑ ให้ภาคีสมาชิกมีเอกสิทธิ์รับเงินอุปการะตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

มาตรา ๓๒ ให้ราชบัณฑิตมีเอกสิทธิ์ดังต่อไปนี้

(๑) รับเงินอุปการะตามระเบียบการของราชบัณฑิตยสถาน

(๒) ได้รับความยกย่องในงานพิธีหรือสโมสรสันนิบาตทางราชการเสมอด้วยข้าราชการชั้นพิเศษ

(๓) รับอุปการะจากราชบัณฑิตยสถานตามสมควร ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งและอยู่ในพฤติการณ์ที่ควรอนุเคราะห์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี